

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Pacis Westphalicæ Publica

Oder Westphälische Friedens-Handlungen und Geschichte

Worinnen enthalten, was vom Anfang des Jahrs 1647. biß gegen Ende desselben zwischen Jhro Römisch-Kayserlichen Majestät, dann den Beyden Cronen Franckreich und Schweden, ingleichen des Heiligen Römischen Reichs Chur-Fürsten, Fürsten und Ständen, zu Oßnabrück und Münster gehandelt worden

Meiern, Johann Gottfried von

Hannover, 1735

VD18 90566467

§.XXIII. Nochmahlige Conferenz zwischen Volmar und Salvio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52129)

1647.
Febr.

L.
Leysler = " = 3
v. Lasberg = " = 6
v. Lemschütz = " = 2
Laglberger = " = 3

S.
Schutter = " = 3
Stockhorner = " = 3

1647.
Mart.

M.
Mosheim = " = 1
N.
v. Neudegg = " = 3

V.
Wöllendorffer = " = 5
Wolcher = " = 5

O.
v. Oberheim = " = "

W.
Woylich = " = 1

Summ des Ritterstandes in 29. Geschlechtern.
78. Personen

§. XXIII.

Stochmaßliche
Conferenz
zwischen Vol-
marn und Sal-
vio.

Graf Trautmannsdorff wolte also noch abwarten, wie es mit dem Puncto Gravaminum ablauffen möchte: Er ließ daher Sontags den 2ten Mart. st. n. den Legat Volmarn nochmahlen dem Salvio eine Visite geben, um mit diesem über die puncta controversa, sonderlich der Religion halber, weiters zu handeln: Sie gingen beyderseits die letzten Projecten von neuen durch; keiner aber wolte dem andern weichen, ausser, daß bey dem 12. Articul, von Kayserlicher und Catholischer Seite in soweit nachgegeben wurde, daß de-

nen Mediatis, das exercitium Religi- in puncto au-
onis, wie sie es Anno 1624. gehabt, hin- tonomiz ete
führgelassen, und die, solcher Observanz was nach,
zu wiederlauffende Pacta und Transa-
ctiones aufgehoben werden solten. Das
von dem Salvio dabey gehaltene Proto-
coll, lauter wie N. I. folgt; das Project
derer Kayserlichen Gesandten in Puncto
Amnestiæ, Jurium Statuum & Grava-
minum Communium, wie sie solches ge-
fasser haben wolten, und Volmar selbiges
dem Salvio beyder Conferenz zugestellt
hatte, ist sub. N. II. beygefügt zu finden.

Volmar giebt

N. I.

Des Schwedischen Legati Salvii Protocoll über die zwischen Volmarn und Salvio am 31. Mart. 1647. gehaltene Conferenz, in puncto Gravaminum Ecclesiasticorum.

N. I.
Salvii Proto-
coll in pun-
cto Gravami-
num

Proœmium) placet.

Art. 1. itidem:

Art. 2. Aquisgrauensibus: Concedatur saltem extra Urbem, extruendo Tem-
plo idoneus locus, nec Cives a Tribubus, Sodalitiis & Opificiis excludantur.

Spira &c.) Hac re in puncto Amnestiæ confecta necessum non est, eam hic
repeti.

Donawertha) Restitutio Donaverthæ denuo urgeri potest.

Sub, isto termino) Præsupposito Restitutionis effectu, nihil interest, hanc
alibi ejus fiat mentio.

Vierdter Theil.

3

Quem-

1647.
Mart.*Quemadmodum etiam*) Cautela hæc superflua non est.*Art. 3. Osnabrugensem Episcopatum*) a termino semper excepimus anni 1624.*Consumtis*) addatur; si obtineri potest, quam extantibus quæ &c.*dicto anno dieque*) Hæc verba sunt retinenda, quia anno 1624. non nulli Status Evangelici Immediata Ecclesiastica bona possederunt, Præsules vero non fuerunt.*Art. 4. 5. & 6.*) Placent.*Art. 7. Atque ita est Argentorati*) Restituenda sunt hæc verba, quia in termino Anno 1624. octo ibi fuere Capitulares Evangelici reperti.*Art. 8. Et quoniam*) Aut restituenda est designatio sub lit. A. aut admittenda ejus cassatio, ne aliquando disputationis ansa inde arripiatur, cum præferim in Consilio a Catholicis Legatis Dominis Cæsareanis exhibito dicta designatio allegetur, & restitutio ejus dissuadeatur.*Art. 9.*) Placet.*Nec Augustane Confessioni*) Hæc clausula superflua non videtur.*Ordinis in ipsos Religiosos*) retinenda sunt hæc verba, ne concessa Visitandi facultas nimis late vageatur.*Facultas libera sit*) salvis tamen pesserorum exceptionibus, ante reuisionem, seruato juris ordine, examinandis.*Cum primis hoc jure*) hæc hoc in loco omitti possunt, concernentia Egram; Quoad cætera recedi ab hac declaratione non potest, quia consentanea est Capitulationi Cæsareæ, juri communi & æquitati.*Prioribus Possessoribus*) atque ita etiam Duci Wirtembergico hoc prætextu adempta.*Art. 10.* Elidatur *notorie*, quia hæc vocula omittenda.*Art. 11.* Inferantur desideria Civitatum.*Art. 12. & 15.* Coniungi quidem possunt, nec, quoad publicum Exercitium in re ipsa Domini Catholici a nobis videntur dissentire. Quoniam vero Articulus hic magis perspicue est formatus, quam Domini *Volmarii*; ideo retinendus, & quæ de Pacto inter Electorem Moguntinum & Civitatem Erfurtensem, nec non Colonienfis Electoris cum Ducibus Brunsvicensibus, adducuntur, propterea rejicienda, quæ adversantur Observantiæ Anno 1624. Quia etiam Pactum Erfurtense in terminis nudi tractatus substitit & permansit, Pactum vero Brunsvicense, Hildesiensibus Civitati & subditis, ut pote tertiis, jus suum, auferre non potuit.De subditis, qui publicum religionis exercitium Anno 1624. non habuerunt, hæc monenda sunt: 1. Dominos Catholicos in declaratione à Domino *Volmaro* exhibita, liberum quidem reliquere, velint ne migrare, & retenta bona absentes administrare, an manere, sed loquitur Declaratio solum de jam viventibus & præsentibus, ita excluderentur descendentes ipsorum, ut & illi, qui absentes quidem jam sunt, bona tamen sua adhuc in terris Catholicorum habent; deinde nihil disponitur de illis, qui posthac ad Augustanam Confessionem accedent; nihil etiam dicitur de excursionibus in viciniam, & vocandi postores libertate in casu necessitatis, ut & de Præceptoribus privatis alendis; omittitur præterea admissio Evangelicorum ad tribus, Opificia, Sodalitia &c.

Art.

1647.
Mart.

1647.
Mart.

Art. 13. Repetunt Evangelici nupera monita.

Art. 14. Manet Artic. noster tantò magis, quia Dominus Volmarus in Art. 12. pacta de Exercitio Religionis introducendo, vel conservando inita, servanda esse dicit.

Art. 15. De hoc Art. supra Art. 12.

Art. 16. Ex solo dominio directo) Delendæ, quia maximum præjudicium afferent.

Huc usque irrepserunt) Reponatur post annum 1624.

Art. 17.) manet.

Verbum Exhauriantur) tolerari potest, reliqua sunt suspecta.

Art. 18.) manet.

In quibus Civitatibus) deletio hæc Civitatibus Imperialibus periculosa est.

Art. 19. manet.

Art. 20. admitti potest clausula finalis.

Art. 21. Collectorum) In materia Collectorum Catholici non minus quam nos, pluralitatem Votorum impugnant.

Art. 22. Sint hi numero, quot Catholicos, quotque Evangelicos quilibet Circulus præsentare possit, præsens schema ostendit:

Schema Præsentandi Assessores.

Oesterreich	4.	Catholische und 1. Evangelischer
Burgund	5.	" " " " " " " "
Ober-Sachsen	5.	" " " " " " " "
Nieder-Sachsen	5.	" " " " " " " "
Francken	2.	" " " " " " " "
Schwaben	2.	" " " " " " " "
Chur-Erier	3.	" " " " " " " "
Bayern	4.	" " " " " " " "
Ober-Rhein	2.	" " " " " " " "
Westphalen	3.	" " " " " " " "

Summa 25. Catholische und 25. Evangelische

In Pleno supernumerarium Voto carere debere. Adjungat quis Electorum unum Assessorem.

N. II.

Project der Kayserlichen Gesandten puncto Amnestiæ, Jurium Statuum & Gravaminum Communium d. 31. Mart. dem Schwedischen Legaten Salvio zugestellet.

Ad Amnestiam.

Cum etiam præsentis Conventionis & Transactionis finis eo tendat, ut non tam præsentis motus sedari, quam futuræ turbæ præcaveri valeant, facile

Vierdter Theil.

3 2

cile

N. II.
Der Kayserlichen Project
in puncto
Amnestiæ.

1647.
Mart.

1647.
Mart.

cile autem inter Domus Electorales Saxonica & Brandenburgicam, nec non Palatinam Neoburgicam tumultus oriri possint, si causa Juliacenſis Successionis indeciſa & in terminis litigiosis relinqueretur; Eapropter decretum est, ut durantibus adhuc hiſce Tractatibus, de modo vel compositionis amicabilis, vel Summarii & expeditioris proceſſus, perſonis, loco, & tempore hujus negotii definiendi conveniatur, nihilque præjudicii incluta Domui Saxonica è tractatibus nuper inter Electorem Brandenburgicum & Palatinum Neoburgicum, Principatum horum causa initis, inferri debere.

1647.
Mart.*Ad Jura Statuum.*

Placuit præterea communi tam Sacrae Cæsareæ Majestatis, quam universorum Electorum, Principum & Statuum suffragio, Unionem & Confraternitatem hereditariam inter Domus Electorales & Principum Saxonica, Brandenburgi & Hasſia, jam dudum Pactis solennibus initas, cum primis vero Anno 1587. & 1614. iteratas, vigore præsentium in omnibus suis clausulis approbare, confirmare, eidemque vim & effectum publicæ Conventionis planè & plenè addere, cassatis & abolitis omnibus in contrarium quovis modo facientibus.

Ad Gravamina Communia.

Ad indagandum remedium provisionale, quo tam debitores fortunis calamitate publica lapsi, quam Creditores æquabiliter juvari possint, deputentur in præsentiarum Statuum quorundam Legati proxime desuper deliberaturi, & donec de eo conveniat, id quod tamen intra anni spatium fiat necesse erit, cursus usurarum sistatur.

Cum etiam appareat, causam confusionum & calamitatum hæctenus perpessarum non fuisse minimam, neglectam observantiam disciplinae Christianæ, ut & Reformationis seu Ordinationis Politicæ, prout ea Augustæ Vindelicorum Anno 1530. 1548. & Francofurti 1577. communitam Sacrae Cæsareæ Majestatis quam Electorum, Principum & Statuum placito publicata fuit, eapropter conventum est, reductionem disciplinae collapsæ renovare, statui præsentis Imperii adaptare, eandemque in usum intemperatum revocare, & in transgressores pro condigno sine respectu animadvertere.

§. XXIV.

Die Kayserlichen stellen ein abermahliges Project in Puncto Gravaminum an die Evangelischen aus.

Den 4ten Aprilis lieſſen die Kayserlichen Plenipotentiarii ein abermahliges Project in Puncto Gravaminum den Evangelicis einlieffern, welches in nachgeſetzten Formalien abgefaſſet war.

Punctus Gravaminum Instrumento Cæsareanorum ita insertus d. 7. April. 1647.

Cum autem præsentis bello maximam partem Gravamina, quæ inter utriusque Religionis Electores, Principes, & Status Imperii vertebantur, causam & occasionem dederint; de iis, prout sequitur, conventum & tractum est:

Transactio Anno 1552. Passavii inita & hanc Anno 1555. secuta Pax Religionis, prout ea Anno 1566. Augustæ Vindelicorum & post, in diversis Sacri Romani Imperii Comitibus Universalibus confirmata fuit, in omnibus suis capitulis unanimi Electorum, Principum & Statuum utriusque Religionis con-